Bijlage 1

Platform voor Religie en Levensbeschouwingen Gelderland Midden

Position paper

EEN PERSPECTIEF GESCHETST VAN GELOOF, HOOP EN LIEFDE

Inleiding

Aan het einde van de stille week waarbij de christelijke gemeenschappen hoopvol uitzien naar het Paasfeest waarbij de beloften over de liefdevolle Opstanding van de Zoon van onze Schepper waarheid worden en waarbij de islamitische gemeenschapen in de laatste dagen van de reflectieve maand Ramadan leven blik ik namens het Platform voor Religie en Levensbeschouwingen Gelderland Midden vooruit op het jaar 2025. De vraag 'Wat vinden wij belangrijk voor dat jaar en wat zou de aandacht moeten hebben van onze bestuurders van de Schepping?' wil ik in dit korte document belichten.

Ik zie een drietal denklijnen in het politieke debat en in de maatschappelijke discussie en wil proberen deze te ontwarren en aan elkaar te knopen.

1. **Polarisatie in het debat**
2. **Veerkracht en weerbaarheid**
3. **Respectvol samenleven**

Daarbij neem ik een tweetal documenten als leidraad. De *Agenda Veerkrachtige en Weerbare Samenleving* van minister Karien van Gennip van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de *Rapportage Versterken Weerbaarheid van de Democratische Rechtsorde* van burgemeester Ahmed Marcouch van de gemeente Arnhem en zijn commissie. Beide documenten hebben de weerbaarheid in de titel staan. Een mooi begrip voor nu, voor 2025 en voor de verdere toekomst.

Polarisatie in het debat

Het debat is fel en vurig in de stad en regio, in het land en in de wereld. De oorlogen komen ook in onze steden en kernen binnen. Het conflict in het Midden-Oosten sluimert al jaren en komt nu tot vuur. Vuur in Israël en in Palestina, maar ook in de harten van mensen hier in Nederland. En we kijken al op zoveel fronten met wantrouwen naar elkaar. De aanjagers van het debat stoken elkaar op en zijn zo elkaar tegenpolen. Zij krijgen medestanders en zo ontstaat polarisatie. Tijdens het Stadsdebat van november 2023 heeft Bert Brandsma hier een heldere uitleg over gegeven en is burgemeester Marcouch al in gesprek gegaan over dit onderwerp. Tijdens zijn Nieuwjaarstoespraak in de Eusebiuskerk kwam hij op het onderwerp polarisatie terug. Discussie en debat zijn niet verkeerd. Het mag schuren en er mag een meningsverschil zijn, maar laat de wrijving uitmonden in glans en niet in verdriet en gekwetstheid. Door de glans kan je jezelf ook weer beter zien. Dit wens ik onze bestuurders toe als zij in debat zijn en na afloop samen de vergaderzalen uitlopen en de democratisch genomen besluiten uitgevoerd moeten worden.

Veerkracht en weerbaarheid

Onze samenleving doorstaat vele schokken die onze veerkracht en weerbaarheid aantasten en bedreigen. Om die reden heeft het Rijk de *Agenda Veerkrachtige en Weerbare Samenleving* opgesteld en in juli 2023 doen verschijnen. De verkiezingsuitslag van november 2023 laat zien dat dit nodig is. Mensen maken zich zorgen over onze samenleving. De Vlaamse politicus Sam Van Rooy spreekt in dit kader al over de islamisering van de samenleving. Er zijn mensen van buiten ons land met een andere cultuur en religie. Vaak zijn zij in ons land geboren en getogen. Zij horen er bij. Dat kleurt onze samenleving, letterlijk en figuurlijk. Door in gesprek te zijn en met een open blik en houding naar de ander te kijken kunnen we van elkaar leren en ons verrijken met inzichten. Dat vraagt een wederzijdse inspanning. In onze Grondwet staat dat wij niet mogen discrimineren en niet verschillend over mensen mogen oordelen. Toch zijn we verschillend, maar die verschillen mogen niet tot ongelijkheid leiden. We mogen allen zelf kiezen hoe we zelf willen handelen, zolang het de gelijkheid van de ander niet in de weg zit. Zo zijn we ondanks onze verschillen toch gelijk aan de ander. Dat is de kracht van onze democratische rechtsorde en rechtsstaat.

Respectvol samenleven

In de democratische rechtsorde en rechtsstaat hoort dat we allen grondrechten hebben. Een van deze grondrechten is het recht van vrije meningsuiting. Dat is het recht om te zeggen en te denken wat je wil. Een ander recht is het grondrecht van vrijheid van religie en levensbeschouwing. Grondrechten kunnen botsen en ook hier geldt dat de wrijving glans kan geven. Opnieuw telt hier dat het logisch verstand en een empathische houding naar elkaar wonderen kunnen doen. We mogen veel in onze rechtstaat, maar we hoeven niet alles te doen wat we mogen doen. Oog hebben voor de ander is een wezenlijke basishouding die de samenleving mooier en beter maakt. Het maatschappelijk debat kan het beste worden gevoerd op een wijze waarbij we elkaar serieus nemen en we naar elkaar willen luisteren. Opzettelijk kwetsende acties dragen daar niet aan bij en doen afbreuk aan de gemeenschapszin en de samenleving.

Afrondend

Deze drie elementen zijn de basis waar dit platform met kleine initiatieven aan wil werken. Vanuit geloof, wat op vele manieren geuit kan worden. Maar dat geloof is altijd gevestigd op de hoop voor een mooie toekomst. En het is geloof in een Schepper die Zijn wereld uit liefde gemaakt heeft en met liefde naar ons kijkt. Dat geloof vraagt om hoopvol te zijn en liefde te geven, ook in 2025. Uiteraard, zo de Heere wil en wij leven. Bij leven en welzijn dus. Dat welzijn gun ik zo ieder en het is aan de overheid om daar mede voor zorg te dragen.

Arnhem, 29 MRT 2024

Ramon Barends

Bijlage 2

Platform voor Religie en Levensbeschouwingen
Gelderland Midden

‘Arnhems Stadsgesprek’ over polarisatie

28 november 2023

“Ik hoop dat we elkaar kunnen inspireren en dat we vaker dit soort Stadsgesprekken kunnen voeren. En dat we als ambassadeurs weer naar huis gaan om dit soort gesprekken op andere plekken weer te voeren.”

- Ahmed Marcouch, burgemeester

Platform voor Religie en Levensbeschouwingen Gelderland Midden

Verslag van het Arnhems Stadsgesprek in Rozet op 28 november 2023

Bart Brandsma, filosoof en expert rond polarisatie, licht zijn 'denkkader polarisatie' toe. Hij stelt dat er een WIJ/ZIJ-tegenstelling kan zijn en dat deze tegenstellingen horen in een democratie. Ze worden schadelijker als er niet meer naar elkaar geluisterd wordt. De aanvoerders van de tegenpolen zijn de pushers; zij voeren geen gesprekken, maar houden monologen en geven voeding aan de discussie. Rondom de pushers zijn er joiners die meelopen met een pusher. In het midden is het onzichtbare stille midden. In het midden zitten de onverschilligen, maar ook de bewuste neutralen. Dat zijn ook beroepsneutralen, zoals de burgemeester, docenten, maar ook andere bruggenbouwers. Zij staan echter in de spotlights, net als de pushers. De bruggenbouwers bieden een podium voor de pushers. Polarisatie kan en mag, is ook goed, maar niet zo ver dat we over de beschavingsgrenzen heen gaan.

Luister verder naar een podcast 'WUR – Wetenschapper in Polarisatie': www.polarisatie.nl

Het Stadsgesprek vangt daarop aan. Jongerencoach Haruun Yussuf van Stichting Aanpak Straat & Schoolveiligheid vertelt over hoe hij in Nederland is gekomen. Hoe hij gezien werd als gelukszoeker in de Achterhoek. Hij was een minderheid van een minderheid en voelde zich daardoor dubbel minder. Toch wilde hij kijken naar hoe hij dat geluk kan krijgen. Iedereen wil gelukkig zijn, de allochtoon en de autochtoon. Hij stelt dat de straatcultuur er voor zorgt dat mensen dichterbij komen. Uiteindelijk is Haruun nu in een stad waar hij zich thuis voelt en gelukkig is. Als je zichtbaar bent op straat in de straatcultuur hoor je er bij.

Bart reflecteert op het verhaal van Haruun. Elkaar willen zien en van elkaar willen leren is wat de basishouding is om polarisatie tegen te willen werken. Het gaat om de attitude.

Vanuit het publiek wordt opgemerkt dat er vele plekken zijn, vele straten in de stad en op aarde. Die aarde is dan van ons allemaal. Laat de burgemeester ook de straatmeester zijn. Ahmed Marcouch antwoord dat hij veel op straat is en ook wil zijn. We zijn vaak verbonden met de hele wereld, maar via de smartphone. Daardoor zijn we niet verbonden met de directe wereld die op dat moment om je heen is. Je moet openstaan voor de ander. In het Marokkaanse Nador zeg je steeds tegen iedereen 'Salaam aleikuum', maar in de Nederlandse steden doe je dat niet.

Ahmed vertelt over zijn zoontje Adam die verdrietig thuis was gekomen uit school. Het kijken van het Jeugdjournaal en de bespreking van dit nieuws op school maakte hem bezorgd over zijn toekomst. Met welke blik kijken kinderen van buiten Nederland die hier zijn nu naar Nederland en de bevolking… die vraag moeten we stellen, aan ons zelf en elkaar. Aandachtspunt is dat we niemand tot zondebok moeten maken. Die allochtoon heeft wel een huis nodig, maar de politiek moet er voor zorgen dat iedereen een woning krijgt. Dat is niet goed gegaan door de politiek in zijn algemeenheid. Tenslotte stelt hij dat de dialoog door ons allen gevoerd moet worden en dat rolmodellen hier positief in kunnen werken. Dat moet in vrede. Arnhem heeft dat in haar DNA zitten, met de Slag om Arnhem.

Bart reflecteert weer en stelt dat de media zich graag wil positioneren in het midden. In tijden van oorlog is dat juist enorm wezenlijk. Ahmed stelt dat hij bij het Stadhuis de Vredesvlag heeft opgehangen en niet de vlag van Israël of de Palestijnse vlag.

Gevraagd wordt of Arnhem zich als gemeente niet net als de Amsterdamse burgemeester moet uitspreken tegen oorlog en dat er een staakt-het-vuren moet komen. Concreet stelt Ahmed dat hij

het eens is met Femke Halsema. Hij zegt er bij dat iedereen wel moet zien dat mensen met een keppeltje niet te vergelijken zijn met Israël en dat moslims niet met Hamas of de Palestijnen.

Jessica Badloe van Yes&You en Stichting Zij=Wij stelt dat je snel in een frame kan worden gezet door een woord of een uitspraak. Dat is jammer. Soms moet je ook met humor iets kunnen neutraliseren. Ze stelt dat elkaar kennen het begin is. Radicalisering voorkomen of terugdraaien is toch open blijven staan voor die ander.

Bart voegt toe dat we op school bij burgerschap wel meningen hebben leren vormen, maar niet hebben leren luisteren naar elkaar.

De avond wordt afgesloten met een column van Tim Lenders. "Heb jij de wil om de ander te begrijpen?" Die vraag vat het geheel goed samen.

Arnhem, 28 NOV 2023

Ramon Barends